

5. Bytet

Hur många älgar har man årligen kunnat fålla i Er trakt? Hur många älgar och av vilket slag har man under senare tider fått fålla i Er trakt? Slaktades älgbytet redan i skogen, eller transporterades bytet till särskild plats? Vilken plats då? Hur skedde transporten i äldre tider och hur sker den nuförtiden? Vem utförde slakten och hur gick den till? Hur styckades kroppen? Vilka delar har man tagit tillvara? Vad gjorde man med resten? Vilka är de bästa bitarna? Hur delades bytet mellan jakttagarna? Vem fick ev. horn? Huruvida jaktroföer har man förfärdigt i Er trakt? Vem gjorde dem? Hur förvarades de i hemmet? Fick markägaren särskild del av bytet? Hade också drevmanskapet del i bytet? Hade man gemensam måltid eller festlighet genast efter jakten? Vem tillredde den? Vad brukade man äta då och var ägde måltiden rum? Hur har man konserverat älgkött i Er trakt? Hur skedde det tidigare och hur sker det nu? När har fryssboxar tagits i bruk? Vilka olika maträtter brukar man tillreda av älg? Vilka speciella älgätter har det förekommit? Känner Ni till särskilda recept? Användes även blod och inälvor? Hur var det tidigare och hur är det nuförtiden? Vad har man gjort med älghudarna? Till vad har man använt dem? Vilka hudar ansågs bäst? Har älgjakten i allmänhet haft ekonomisk betydelse i Er trakt och vilken betydelse har den i dag?

6. Jaktföreningar och jaktvård

Har det funnits en (eller flera) jaktföreningar i Er trakt? Vilka då och när har de grundats? Vilka verksamhetsformer har de haft? Har jaktföreningen också ägnat sig åt älgjakten? På vilket sätt har föreningen påverkat älgjakten och de jakttag som bildats för älgjakten i trakten? Har älgjaktlagen haft särskild anknytning till den lokala jaktföreningen? Har skytteprov för älg arrangerats? Sedan när? Var och hur har sådana arrangerats? Vilka bestämmelser har gällt för provet? Sedan när har det förekommit egentlig jaktvård i Er trakt? Har det grundats särskilda jaktvårdsföreningar? Vilka då och när har de grundats? Hur har man arbetat för jaktvården i Er trakt? Hur är det idag? Känner Ni till var man kan läsa om de lokala jakt- och jaktvårdsföreningarnas historia? Vem kan man vända sig till (nämn om möjligt namn och adress)?

Ifall Ni har fotografier från älgjakter lånar vi dem gärna för kopiering. Efter kopieringen återsänder vi originalen till Er.

Bild: Älgjakt i östra Nyland år 1901. Åbo Akademis bildsamlingar.

**ETNOLOGISKA
INSTITUTIONEN
VID ÅBO AKADEMI**

FRÅGELISTA Nr 56

ÄLGJAKT

ÄLGJAKT

1. Älgen och jaktmarkerna

Har det förekommit mycket älg i Er trakt? När på året och var brukar älgarna röra sig? Har älgarna ökat eller minskat under Er tid? Har det förekommit älgjakt i Er trakt i alla tider, eller har det varit avbrott? När började man jaga älg i Er trakt? När har älgjakt senast förekommit? Har man jagat älg i hela jaktlag, eller enskilt? Har man använt hundar? Hurudana hundar? Inom vilka områden har man jagat älg i Er trakt? Vem ägde (äger) jaktmarkerna? Var alla markägare med i jaktlaget? Har man arrenderat jaktmark? I vilken form betalades arrendet? Jagade man varje år på samma maker, eller växlade jaktmarkerna från år till år? Vilken tid på året är den bästa jakttiden på älg i Er trakt?

2. Jaktvapnen och utrustningen

Hurudana bössor har man i Er trakt använt vid älgjakt? Hur har vapnen förändrats under Er tid? Använder man kikarsikten? När kom det första kikarsiktet i bruk i Er trakt? Hur har patronerna ändrats? Vilken ammunition använder man nu? Har man använt skidor vid älgjakt? Använder man terrängfordon? Berätta om hur den övriga utrustningen har förändrats under Er tid. Hur har jägarens dräkt förändrats? När har särskilda mössor och västar tagits i bruk? Hur har mössorna sett ut? Har drevkarlarna varit utrustade på speciellt sätt? Hur då? På vilket sätt har hundar använts vid älgjakt? Har man använt särskilt skolade "älghundar"? Av vilket slag?

3. Jaktlaget

Har det funnits flere jaktlag i Er trakt? Har jaktlagen särskilda namn? Av vilka personer bestod (består) jaktlaget? Hur många medlemmar ingår det i ett jaktlag och vilka uppgifter har de inom laget? Varierade medlemmarna från år till år? På vilket sätt? Har kvinnor varit med i jaktlaget? Vilka krav har man ställt på en medlem i jaktlaget? Kunde jägare från andra orter tillhöra jaktlaget? Kunde det bli tvister mellan jaktlaget och sådana som jagade enskilt? Beträktades alla medlemmar i jaktlaget som likvärdiga, eller hade t.ex. markägarna särskilda rättigheter? Var jaktlaget för älg detsamma som för annat vilt (t.ex. räv, hare eller rådjur)? Vem var älgjaktlagets ledare?

Hur utsågs ledaren och vilka egenskaper skall en god ledare ha? Hade ledaren en särskild benämning? Fanns det andra förtroendevalda inom jaktlaget? Vilka personer brukade tillhöra drevmanskapet? Hörde också drevkarlarna till jaktlaget? Brukade man avlöna drevkarlarna? Hur då? Hur ofta hade (har) jaktlaget möten? Var hålls mötena? Beskriv hur ett jaktlagsmöte går till. Vilka ärenden behandlas av jaktlaget? Har jaktlaget särskilda stadgar? För man protokoll vid mötena? Var förvaras dessa protokoll? Finns gamla protokoll bevarade? Var då? Gjorde man skriftliga överenskomelser om drevet eller bytesfördelningen? Har man betalat medlemsavgift till jaktlaget? Har medlemmarna tillskjutit andra medel till jaktlaget? För vilka ändamål då? Vilka inkomster kunde ett jaktlag ha? Har det förekommit samarbete mellan olika jaktlag i Er trakt? Har man arrangerat särskilda fester för jaktlagets medlemmar? Var också drevkarlarna med? Fick andra vara med? Vad kallas sådana fester och när har de brukat hållas? Var har man hållit dem? Har man ätit särskilda festmåltider? Vem har tillrett dem? Hurudana älgätter var det fråga om? Berätta i korthet om en sådan fest.

4. Älgjägaren och jakten

Hur skulle Ni beskriva en god älgjägare? Vilka egenskaper skall en sådan ha? Har det funnits några legendariska älgjägare i Er trakt? Berätta vad Ni vet om dem.

Beskriv i korthet hur en älgjakt gick till i Er trakt. Hade jaktlaget särskilda bestämmelser (utöver allmänna jaktlagar och förordningar) som följdes från år till år? Vilka då? Har man fällt så många älgar som möjligt, eller haft särskilda dagskvoter? Samlades man redan före jakten? På vilken plats samlades man inför själva jakten? Samlades även drevmanskapet här? Var samlingsplatsen densamma från år till år, eller växlade den med jaktmarkerna? Vem delade ut order inför jakten? Vilka överenskomelser gjordes? Hur var skyttarna utposterade? (Rita gärna en enkel skiss.) Har man använt jaktorn eller ställningar vid älgjakt? Hur gamla är jaktornen i Er trakt? Hade man överenskomna signaler under drevet och jakten? Hurudana signaler förekom det under en jakt? Användes jaktorn? Hur fick man veta när en älg hade fällt? Gjordes pauser i jakten eller under drevet? För vilka ändamål höll man paus? Hur länge kunde man hålla på med jakten? När och hur avblästes jakten? Hur länge varade en jakt i regel? Var samlades man efter jakten?